

WWW.GEMEENTEMOL.BE

 Heipad

**UITGEZONDERD
PLAATSELIJK VERKEER**

**UITGEZONDERD FIETSERS
EN BROMFIETSERS**

Het Heipaadje

Inhoud

Het Heipaadje
Ocharme, het Heipaadje
Kom, we wandelen eens langs de Oude Nete
Volkstuintjes
Fien Sjik, de schrik van haar leven
Wandelingen
Het gehucht Heidehuizen
Winterse en zomerse landschappen

Het Heipaadje

Mol was tot 1850 voor een groot deel begroeid met hei en dus begrijpelijk dat vele plaatsnamen daarvan afgeleid werden. Ten zuiden van Ginderbroek lag Heidehuizen en het paadje ernaartoe werd het Heipaadje genoemd.

De eerste vermeldingen van die buurt stonden in een akte van

1722: ... *Noch (nog) Heijde neffens de Heijsche huysen ...*

1760: ... *eerssel aen de heijhuyzen ...*

1759: ... *op de heyse huysen ...*

1846: ... *Heysche huysepad ...*

1848: ... *in seker parcheel lant in de heysche hoeven, suyt de gemy ne heijde ...*

De 'gemene heide' was een plaats waar iedereen zijn schapen mocht laten grazen.

Het Heipaadje was voorheen een smal, modderig binnenpad dat door de beemden en het moerassig elzenbroek kronkelde: tussen Heidehuizen enerzijds en Ginderbroek en het Centrum anderzijds.

Als je van de Hei kwam, had je eerst een brug over de Oude Nete, daarachter splitste het voetpaadje zich: je kon rechtdoor naar Ginderbroek (nu de Beemdenstraat), of naar de Nieuwstraat (nu de De Bisstraat en naar het Centrum (nu de Rode Kruislaan en de Rivierstraat). Dan had je daar telkens een brugje over de Mol-Nete.

In 1927 werd het Heipaadje met assen opgevuld. Het was voor de mensen van de Hei toen ook een kerkpaadje naar de Sint-Pieter en Pauwelkerk in Mol-Centrum.

Het Heipaadje naar Ginderbroek werd vroeger 'het straatje van Smed Mols' genoemd, omdat het eindigde bij zijn woning, het Hooghuis.

Enkele jaren na de oorlog van 1940-45 brak de smid het vervallen, houten brugje af. Hij legde twee ijzeren 'poutrellen' over de beek, waarop 'spoorbiels' werden vastgemaakt.

Ginderbroek wilde absoluut dat de mensen van de Hei gemakkelijk naar de handelszaken van hun wijk konden blijven komen.

Het Heipad was de dagelijkse weg voor de mensen van Heidehuizen naar het centrum van Mol of naar de winkels en herbergen van de Nieuwstraat en Ginderbroek. Soms zag je er ook een keuterboer met zijn kruiwagen, die naar zijn beemd of veld langs de Netten reed.

Het Heipad onderging in haar geschiedenis geregeld de wet van de sterkste. In 1976 werd het openluchtwembad gebouwd en de ligweide aangelegd. Ondanks het grote protest van de mensen van de Hei en van Ginderbroek, brak de gemeente daarvoor de bruggetjes naar de Beemdenstraat af.

De Oude Nete werd rechtgetrokken en het Heipaadje verlegd langs de Oude Nete tot aan het sportcomplex Den Uyt.

Het gevolg was dat de mensen van de Hei nog enkel langs de Rode Kruislaan en de Borgerhoutsendijk naar Ginderbroek konden.

Het werd nog erger toen de Zuiderring in 1987 werd aangelegd die het Heipaadje volledig doormidden sneed.

De gemeente had een jaar vooraf nog onverhoeds beslist het Heipaadje te asfalteren om zo een ondertunneling van het paadje bij de provincie te kunnen afdwingen. Helaas, want van een voetgangers-tunnel daar onder de Zuiderring kwam niets in huis.

Vele leerlingen van de centrumscholen moesten daardoor een omweg maken langs de Borgerhoutendijk, de Rode Kruislaan of de Molderdijk.

In 2011 heeft men een veel kostelijker tunnelcomplex aan de Molderdijk moeten bouwen.

Stratenplan 1958

Toen was de Zuiderring er nog niet en het Heipaadje liep nog over de twee Netes.

De Toekomststraat op het kaartje is er nooit gekomen. De Rode Kruislaan is niet verder rechtdoor getrokken naar de Heidehuizen.

Jammer, want het zou nu een mooie omleiding geweest zijn voor de te drukke Molderdijk.

Foto 1996

Het duidelijk zichtbare Heipaadje loopt langs de Oude Nete en na een hoekse draai door de Netevallei.

Het Heipaadje was in 2012 in zo'n slechte staat dat de gemeente het toen grondig heeft vernieuwd: van het assenwegeltje maakte ze een betonbaantje, met straatverlichting. Gelukkig breed genoeg om fietsers en voetgangers gemakkelijk te laten kruisen.

Ocharme, het Heipaadje!

Bij overvloedige regens treedt de Oude Nete achter het zwembad nog vaak buiten haar oevers. Het Heipaadje staat dan blank en moet door de gemeente afgesloten worden.

Zo lazen we op 21 juni 2018 nog dat *het fiets- en voetpad Heipad - dat loopt tussen de Sint-Jansstraat langs de Zuiderring en sportsite Den Uyt - tijdelijk is afgesloten. Het water van de Oude Nete staat momenteel te hoog door de weelderige groei van het kruid de afgelopen weken. Waterloopbeheerder VMM start eind deze week met kruidruiming, zodat volgende week de waterstand zal dalen. Nadien kan dit populaire fiets- en wandelpad opnieuw open.*

Januari 2015 - Door de hevige regenval van de laatste week dook het Heipaadje achter het zwembadcomplex in volle vaart de overgelopen Oude Nete in.

Joepie! klinkt het als Quinten door een plas op het Heipaadje mag rijden. Of Aude zal volgen, is nog een groot vraagteken.

Kom, we wandelen eens even langs de Oude Nete en door het elzenbroek langs het Heipaadje

Vorbij het sportcentrum Den Uyt slaan we achter de Oude Nete rechts af, het Heipaadje in. De rust en het verleden tegemoet.

Romantische zielen zullen hier wel eens wegdromen bij het geflirt van een koppeltje wilde eenden of bij het zien van een kloek met een tiental speelse eendjes.

De Oude Nete is hier zo recht als een kaars. Nee, dat is de echte Nete niet meer! Ze werd bij de aanleg van de ligweide gekanaliseerd.

'Recht getrokken', zeggen de mensen.

Vóór 1970 kronkelde de Oude Nete tussen de velden en de canada-aanplantingen door. Het water stroomde traag en het riviertje was modderig.

In een droge periode stond het water in de Oude Nete zelfs even stil om een babbeltje te slaan met een pezige man die te midden van de Oude Nete stond. Hij droeg een warme schipperstrui met rolkraag en had gummi laarzen aan die tot aan zijn oksels reikten. Het was Jan Mols van de Hoogstraat, Jan van den Diels, zei men.

Hij schepte 'moos' van de bodem en schudde het net met enkele zware slagen heen en weer door het water. Dan trok Jan de stevige steel onder zijn arm naar achteren tot het net vlak voor zijn neus hing. Hij keek er gespannen in. Als hij met een nijdige vloek het schepnet weer in het water liet ploffen, wisten we dat de vangst van 'vers-de-vace' te mager was. Grimlachte hij dan was zijn dag goed en kon hij weer van die roodachtige wormpjes verkopen in zijn viswinkel op de Berg, nu Hoogstraat.

In de Oude Nete is tegenwoordig geen sprake meer van 'vers-de-vace', want het water stroomt er nu snel doorheen.

De Nete toont je de achterkant van de bewoonde wereld.

Rechts van ons staat een verlicht glazen zwempaleis. En als we even halt houden, horen we het joelen van kinderstemmen. We voelen ons gelukkig.

Het Heipaadje langs de gekanaliseerde Oude Nete

Op de hoek van de Kleine Dijk en het Heipaadje lag vroeger de droom van alle tuinliefhebbers: een volkstuintje. Maar sinds een twintigtal jaren liggen ze er verlaten bij.

Ja, wie kweekt zijn groenten nog zelf, zo ver van huis. Vroeger lag men integendeel op de loer als er een pand vrij kwam. De schuilhokjes zijn nu door wind en regen levensmoe geworden. De dakbedekking heeft het al laten afweten. Alleen de betonnen palen schragen nog even het verweerde gebinte. Ze zijn bijna helemaal opgeslorpt door de wilde natuur.

We dromen even weg bij het gedicht van Mit Van Beylen die langs de Borgerhoutsendijk woont, dicht bij de Nete.

Waar zijn ze nu?

*Plukken al wat in de weide bloeide.
Hop, en mee met al wat stoeide
in korte broek of boezeroen
Waar zijn ze nu ... de spelen van toen?*

*Als d'avond viel en 't werd weer koel
Op plein en stoep elk zijn stoel
Waren z'n allen hun praatje aan 't doen.
Waar zijn ze nu ... de straten van toen?*

*Ze waren jong of oud, speels of gebogen.
Van jongsbeen af naar 't werk getogen.
Ze wroetten zelfs op de noen.
Waar zijn ze nu ... de mensen van toen?*

*We waren blij met 't simpel leven
Een hart werd voor altijd gegeven
Bezegeld met een kuise zoen.
Waar zijn ze nu ... de vrienden van toen?*

Even verderop ligt links van de Oude Nete een gebied dat een kluif is voor liefhebbers van vogels en planten. Is er een mooier beeld dan die van een 'opwiekende' reiger of van een concert van een roodborstje of het trommelgeroffel van een specht in dode canada's. Je hoort hem al kloppen, luidruchtig zoals steeds.

Meneer koekoek verleidt elk vrouwtje dat altijd wel ergens een nest van een heggenmus of andere zangvogel vindt om haar ei te leggen en die voor haar kroost zal zorgen. Een eekhoorn springt met zijn korte pootjes en lange staart acrobatisch van tak naar tak.

We wandelen nu verder tot aan de ‘verdwenen’ brug. Door de aanleg van de ligweide moesten de bruggetjes over de twee Neten afgebroken worden. Nu slaat het Heipaadje naar links af.

Waar vroeger het bruggetje lag, plaatste de gemeente een rood-wit afsluitingshekken.

Aan de kant van de Nete behoedt een roodwitte versperring roekeloze of nachtelijke fietsers voor een nat pak.

Langs het betonnen Heipaadje ligt rechts van ons het elzen- en wilgenbroek. Door de turfwinning ontstonden ondiepe waterkuilen die na vele jaren verland zijn.

Het werd een onherbergzaam gebied, te gevaarlijk om erin weg te zinken. Met een lange bonenstaak hebben we ooit geprobeerd de ‘harde’ te bereiken. Nee dus, de stok was niet lang genoeg. In de oertijd domineerden de elzen en de wilgen in het hele Netedal. Nu treffen we alleen nog restgebieden aan.

Is dat misschien de bedoeling van de vereniging Natuurpunt die deze gebieden opkoopt? Een wildernis van duizenden jaren geleden?

Hier heerst echter de stilte van mijn kinderjaren, de hemelse vredigheid van mijn jeugddromen. Ik voel me opnieuw thuis in die leegte van de volle natuur. Het is zelfs een kleine marteling om weer te wennen aan dat rustgevende contact met de Nete en zijn begroeiing.

De ontluikende lente en het opborrelende, ijzerhoudende grondwater.

De volkstuintjes

De meeste arbeiders hadden een lapje grond of huurde het om na hun dagtaak wat groenten en aardappelen te kweken.

Langs de Borgerhoutsendijk, de Kleine Dijk, De Bisstraat, het Heipaadje en andere Netepaadjes in onze wijk lagen aan weerskanten de volkstuinten. Ook elders in de Netevallei. Denk maar even aan de naam: de Hofstraat.

Het schoffelen, spitten, mesten en zaaien in een tuintje was naast de opbrengst van groenten ook een ideale vorm van ontspanning, beweging en gezonde buitenlucht. Ze moesten in die zompige grond wel lange 'zoegen' (sloten) graven om het water af te voeren.

Het waren kleinschalige volkstuintjes. De grond was vochtig en redelijk vruchtbaar, omdat de Nete vroeger bij overstroming haar slib op deze gronden had afgezet en dat proces eeuwenlang heeft geduurd.

De meestal amateurhoveniers probeerden elkaar te overtreffen. De tuiniers van de Borgerhoutsendijk en die van de De Biststraat hadden de mooiste en de dikste groenten van de streek. Iedereen die er voorbijreed, keek met begerige ogen naar al die natuurweelde: de vuistdikke prei, de rijpende aardbeien, de weelderige selder- en witlofplanten en de knalgele reuzenpompoeenen.

André Van Rooy en Jos Goots tillen en verslepen er een van 76 kilogram in een juten zak op de kruitwagen. Het kon niet op.

Op een zonnige zondagvoormiddag - De hoveniers André Van Rooy, Jos Goots en Jos Mertens, die langs de Borgerhoutsendijk een groentetuin en bloemenperkjes hadden, en een bevriend koppel die wat groenten en bloemen meekreeg.

Bij de gouden bruiloft van André in 2007 stond er op een bord voor hun versierde woning geschreven:

*Na 50 jaar werken in uw hof,
zag de Heer dat het goed was.
Toen Hij echter vernam hoeveel hij verdiende,
schudde Hij het hoofd en lachte zacht.
(De 'hofburen')*

Ook op de hoek van Kleine Dijk en het Heipaadje lagen in de jaren 1980 en '90 perceeltuintjes.

Maar rond de eeuwwisseling verdween de economische noodzaak van zelf groenten te kweken. Men zag meer en meer op tegen de verplaatsingen naar die volkstuintjes. Er kwamen ook andere vormen van ontspanning en vrijetijdsbesteding.

En met een diepvries werd het trouwens een koud kunstje om alle groenten te bewaren.

De tuiniers haakten af en de tuinhokjes lagen er al vlug verlaten en verwilderd bij. Ze werden door wind en regen aangetast en alleen de betonnen palen en platen schragen nog even het verweerde gebinte. Het werd een landschap vol koterij en kreeg zelfs een uitzicht van een 'bidonville'.

Nu liggen deze tuinhuisjes langs het Heipaadje volledig weggemoffeld in een wildernis van netels, bramen en andere struiken.

Fien Sjik

Fien Sjik, de volkse naam van Fien Nuyts, was in Ginderbroek vooral bekend door haar 'merceriewinkel', op het Pleintje waar nu haar kleindochter Karin schoenwinkel Crispyn uitbaat.

Fien was een echt toonbeeld van een volkse vrouw: gezet, mollig, joviaal, met een lachend rond gezicht, een volle boezem, ronde heupen, gekleed in een donkere of gebloemde schort met halflange mouwen en ze kon het daarbij goed, heel goed zelfs, uitleggen.

Van achter haar toonbank gaf ze de indruk een zelfverzekerde vrouw te zijn. Als de klant gevraagd had wat hij wenste, bewoog ze achter de toog van de ene rek naar de andere, van de ene doos naar de andere, precies of ze op rolletjes stond. Ondertussen keek ze de klant met zo'n blik aan dat die niet wist of ze naar je of in je keek.

Ze kon het gebabbel van haar klanten gemakkelijk aan. Ze kende elke familie en wist wat er in Ginderbroek gebeurd was. Omdat ze zelf al veel had meegemaakt, kon ze daarbij over alles en nog wat mee

vertellen. Fien was in de wijk een graag geziene figuur vanwege haar opgewekte, vlotte manier van doen en vertellen. Zij was een optimistische vrouw, vol levenslust, die er blij en ook gelukkig uitzag.

Fien in haar 'merceriewinkel' met haar knopenmachientje om stof rond de knopen aan te brengen.

Fien was ook erg spaarzaam. Ze hield de centjes zo goed bij als het ging. Tot op een keer ...

Ze heeft misschien wel honderd keer haar stunt in haar winkel verteld en uitgebarsten in een luide lach hoe zij alleen als vrouwmens in die godverlaten streek haar opdringerige aanrander te slim af was!

Op een warme zondagnamiddag maakte Fien een wandeling langs het Heipaadje. Zoals steeds droeg ze haar handtas met zich mee, want daarin stak haar geld. En waar kon het veiliger zijn dan dicht bij haar.

Halverwege het Heipaadje zag ze een fietser aankomen die ze niet meteen herkende. Ze ging een stapje opzij om hem door te laten.

Op haar hoogte sprong de jonge man echter ineens van de fiets en scharrelde naar haar handtas. Fien die vooral aan haar geld dacht, probeerde haar tas in haar greep te houden en zette een geschreeuw op dat door merg en been kliefde. De aanrander was er zo door verast, dat hij alles losliet, op zijn fiets sprong en er vanonder muisde. Het duurde een tijdje eer Fien bekomen was van de aanval en zich terug naar huis haastte.

Zie Zo leefde Ginderbroek
nr. 21: Fien van Jef Sjik

Wandelpaden

Het Heipaadje is een deel van het wandel- en fietsparadijs in de Netevallei met de GR, de Mol-Om, het Vossenpad, het Netenpad en een deel van het Fietsknooppunten 56 - 05.

Het Heipaadje langs de Oude Nete en de ligweide van het sportcomplex Den Uyt

Het gehucht Heidehuizen

Pas na 1960 heeft de Heidehuizen zich ontwikkeld tot een echt gehucht. Op enkele woningen na waren de Heidehuizen de eeuwen daarvoor niet meer dan heidevelden waar de bewoners hun schapen lieten grazen en zoden en hei uitstaken voor de potstal.

Deze hei lag ver van de huizen, zodat er voor de herders schuilhutten moesten worden gebouwd. De hutten stonden langs de Molderdijk, de Burgerdijk (nu de Borgerhoutsendijk) en het Heipaadje.

De eerste bewoners van dat gehucht waren voornamelijk mensen uit Ginderbroek en ze leefden oorspronkelijk in een klein groepje langs de Netebeemden, nu de Hemelrijkstraat. Het waren geen landbouwers, maar dagloners die de eindjes aan elkaar moesten knopen. In de winter verdienden ze een centje bij als spinner of wever.

Het is opvallend dat tot omstreeks 1720 de pastoor bij een doopsel of een huwelijk 'Ginderbroek' als woonplaats opschreef. De Hei werd bij zijn ontstaan als een deel van Ginderbroek beschouwd.

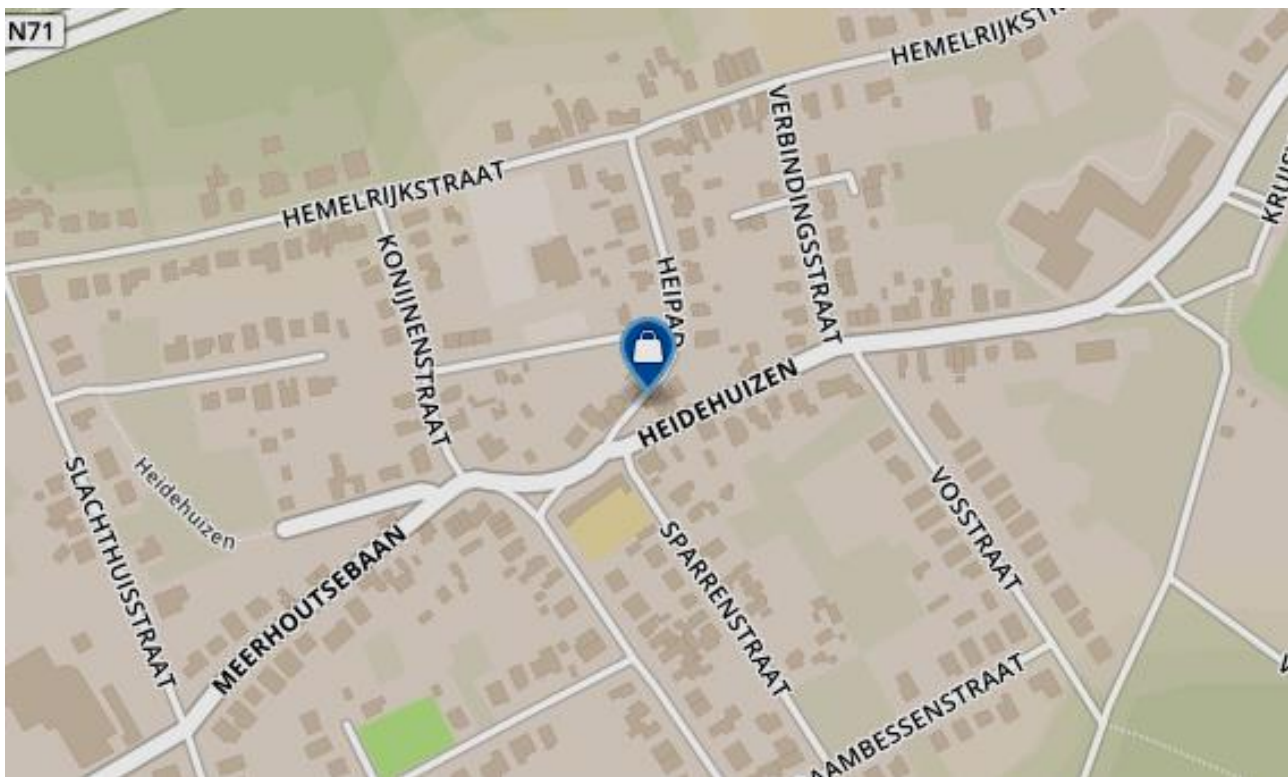
In 1711 vraagt de pastoor van Mol voor zijn doopboek aan Geert Ooms waar ze woonden en hij antwoordt: 'Overbroek' en de pastoor schrijft het ook zo op.

In 1729 noteert men in het grondmeetboek van de Markt: 'den hoof over de Nete, het Hemelrijck ...'

In 1731 werd het Hey, in 1740 Heyhuyzen en in 1757 Heysche Huy-sche en nu als Heidehuizen geschreven.

Na 1960 was de Heidehuizen één van de snelst groeiende buitenwijken van de gemeente, vooral door de gemeenschapsinstelling campus De Hutten, een kleuterschool of 't Schooltje van de Hei, het slachthuis (intussen opgedoekt), de tennisclub MTC, het technisch instituut Sint-Paulus, de kapel, de begraafplaats van Mol-Centrum, de feestzalen Spellenburg, het rusthuis Hemelrijk, de eetcafés 't Saffloerke en De Bonte Os en het warenhuis Alma, nu Carrefour Market. Heidehuizen telde op 31 december 2017: 2349 inwoners.

Sinds 2012 werd de vroegere kapel in de Hazenstraat ontwijd en ingehuldigd als Aula De Heyduin, een alternatieve ruimte voor allerlei plechtigheden. Ze biedt plaats aan 180 personen.

Het gehucht Heidehuizen met een gedeelte van het Heipad.

Heidehuizen is een van de twaalf gehuchten in de gemeente Mol. Het ligt in een bosrijk gebied ten zuiden van de Molse Nete, maar is daarvan gescheiden door de Zuiderring, een brede autoweg. De kern ligt een km ten zuiden van Mol-Centrum. De buurt Heidehuizen is door veel personen niet bekend als een gehucht, maar eerder als aanhangsel van het centrum zoals de woonwijk Ginderbroek. Enkele redenen daarvoor zijn: De naam 'Heidehuizen' ontbreekt op diverse officiële kaarten waarop de andere gehuchten wel vermeld staan. Heidehuizen heeft ook geen naambord dat de bebouwde kom aanduidt. Op de begraafplaats van Heidehuizen worden de meeste inwoners van het centrum begraven. Toch is Heidehuizen wel degelijk opgenomen in de officiële lijst van gehuchten van de gemeente Mol.

Landschappen van de Nete

De Molse Nete in zijn winterse tooi. Het paadje aan de buitenbocht was een deel van het Heipaadje en liep van Heidehuizen naar Mol-Centrum. Het werd later door de gemeente ingepalmd voor de ligwede van het sportcomplex Den Uyt. (Foto A. Volders)

Het vroegere Heipaadje langs de Molse Nete (nu de ligweide van het sportcomplex Den Uyt), richting Rode Kruislaan en met op de achtergrond de kerktoren. (Foto Volders A.)

Het sprookjeskasteel in de winterse ligweide tussen de beide Neten.

Vul dit overzicht van het Heipaadje aan met foto's die je nog in een album of een oude doos hebt bewaard.

Mail ze door naar www.wijkginderbroek.be. Of geef de foto's even om ze in te scannen. Ook anekdotes en wetenswaardigheden van het Heipaadje zijn van harte welkom.

Samenstelling:

Rik Nuyts, in samenwerking met Molse Kamer voor Heemkunde
Wijkcomité Ginderbroek-Mol, oktober 2018

De samenvloeiing van de Molse en de Oude Nete, achter de wijk Ginderbroek.

De rattenbestrijding op de oevers van de Nete.

Het betonnen Heipaadje, een fietsterrein voor jolige knapen.
Op de achtergrond de Oude Nete (rood-witte nadarafsluiting) en
de lig- en speelweide van het openlucht zwembad.

Een afwateringsloot van het elzenbroek naar de Oude Nete, onder het Heipaadje door.

Paul van Pertieneke (Huysmans) uit de latere Jachtstraat was een reus van een vent. Hij reed met zijn stootkar door het straatje van Smed Mols over de Nete naar de Heidehuizen.

Aan het eerste bruggetje merkte hij dat zijn kar te breed was om er over te geraken. Hij kromde zijn rug, trok zijn kar over zijn schouders en stapte als een Chrysostomus naar de andere kant.

Het Heipaadje liep vóór de aanleg van de ligweide van het sportcomplex Den Uyt nog langs de Mol-Nete tussen het riviertje en de draadafsluiting van de weiden.

Of sloeg af naar de Nieuwstraat (nu de brug van de De Biststraat).

weiden.

Nogmaal het oude brugje van de De Biststraat (een gedeelte van het Heipaadje).

Met op de achtergrond de kerktoren en de gebouwen van het Opvoedingsgesticht.

1948 - Rudy De Motte op het 'verdwenen' bruggetje van Smed Mols (voorheen een stukje Heipaadje, nu Beemdenstraat).

1946 - Vic Schillebeeckx (rechts), War Horemans (links) en een kameraad op dezelfde brug van het Heipaadje (nu Beemdenstraat) naar de handelshuizen van Ginderbroek.